

Til sjós!

Nú fara skipini.

Eyðnu á ferð!

Til sjós, til Suðurlandsins strendir, til strævna lívyrki sít steyna nú Foroyingar, bæði yngri og eldri. Teir gomlu meinkunnugir og funnvisir, skúlaðir í tí harða lívsins skúla, ið stríðið fyrri tilveruni er, so ymist tað kann falla bæði inni við strendir framvið vandafull sker og úti á djúpum havi við háttandi hjóm-hvítum brotum á aldakamb-unum, tá skútur steyrreist og berja stevnið framá, klúgvandi tær beljandi báur. Teir ungu leggja við í ferðalagi við teim gomlu, við ljósum lívsvónum, viljatrygd og áreiði, óræddir sum tað land, ið fostraði teir. Hesir menn, ið nú leggja frá landi, bæði teir yngri og teir eldri, eru týðningarmestu umboðsmenn fyrri minstu fjóð Norðurlanda, Foroya fjóð — havsins synir og dotur.

Veturin kann mangan kennast bæði langur og strangur, men tað er eins og hesin seinasti veturin fekk so bráðan enda. Tað er eins og tað er so stutt síðani, at skipini komu heim undan Groulandi og Íslandi — men tó var tað í heyst. Nú er veturin longu liðin og vit hava vár, «vár við summarvónum», sum skaldið kvóður.

Sjálðan hevur ein vetur í seinri árum farið um huroðabak, har tær peningaligu umstøður hava verið so syndarligar, sum henda vetur. Eina tíð stóð alt um føðingina, hvørt skipini fóru út ella ikki, hvørt okkara magnstolta sjófólk kom út aftur til vinnu sína, ella varð liggjandi uppi á landi. Heldur ikki hevur tað verið eggjandi til framhald hjá teim hugdjørvi, at mangir av teimum máttu biða leingi — ja biða enn — eftir peninginum fyrri seinasta árs vinnu.

Nú gongur alt ta beinu leiðina til sjós kortini, hóast kanska hvørki skip ella fólk hava lagt so kleppað frá landi á nokrum várið, sum á hesum.

Hevði nú hetta árið eyðnast og komið sjódriftini og harvið Foroya landi aftur á bein! So ynskir hvør einasti Foroyingur. Og við øllum teim bestu vónum ynskja við øllum okkara sjómonnum: Eyðnu á ferð!

»Vár við summarvónum, goð tó sál og lund.«

Maurentius.

Socialisering.

Nationalisering eller hvad?

I Slutningen af 1931 tilstillede Færøernes Rederiforening (F.R.) Forøya Fiskimannafelag (F.F.) et Udkast til ny Overenskomst for Aaret 1932 mellem nævnte to Organisationer. Som bekendt blev dette Udkast ikke ført ud i Praksis; men det viser den nye overenskomstmæssige Vej. F. R. agter at slaa ind paa i Fremtiden, hvilket er en Kuldkastelse af de allerede havdvundne Kontraktforhold mellem F. F. og F. R. Det vilde derfor være paa sin Plads at ofre foromtalte Udkast en nærmere Betragtning, uden derfor at komme ind paa Enkelthederne.

Det af Rederiforeningen tilstillede Udkast til ny Overenskomst kan ifølge dets Skikkelser hverken kaldes for et Socialiserings- eller Nationaliseringsforslag, dog kan det med gennemgribende Ændringer danne Begyndelsen til en ev. National- eller Socialisering af vort Havdehverv — Fiskeriet. Rederiforeningens Resonnement er omtrent følgende: Der maa indføres en mere effektiv Økonomi i Fiskerihvervet, der har gjort Underskud i de sidste Aar. Gennemførelsen af denne Økonomi baseres paa Mandskabets Deltagen i Skibsudrustningen, hvorved det bliver interesseret i, at Driften drives paa billigste Maade.

Et saadant Resonnement er rigtigt nok, men det betyder ingen Fordel for Fiskerne, tværtimod en Forringelse af de allerede bestaaende økonomiske Kaar, da der i Rederiforeningens Forslag ikke nævnes noget om Driftsledelse, Priskontrol o. s. v. Hvis Fiskerne skal deltage i Udrustningen uden at have noget med Ledelsen at gøre, saa tør man sige — uden at gaa Rederne for nær — at Eksempler viser, at saa kan man vente, at Rederne benytter sig af disse Forhold til at reducere Fiskernes Udbytte yderligere til det mindst mulige. — Nu gives der selvfølgelig reelle Rederier, men alle Fiskerne kan jo ikke være i disses Tjeneste. — Det er derfor ganske naturligt, at Fiskerne stiller Krav om at faa Indblik i Ledelsen — være medbestemmende — men saa er vi jo paa Vej til at faa Bedriftsraad, og dermed er Socialiseringen begyndt. Tilbage staar kun at udvide den paa-begyndte Socialisering.

Et Bedriftsraads Opgave bliver jo at lede Virksomheden sammen med Rederne, fastlægge Priser o. s. v., samt gøre det nødvendige Indkøb til Udrustningen; men det kan ikke tænkes, at Rederne gaar med til en saadan Udvikling, det er jo ikke Hensigten. Iøvrigt argumenterer Rederne med, at saadan og saadan er det i Ulandet. Mandskabet deltager i en Del af Udrustningen o. s. v. Meget rigtigt; men Systemet kan ikke uden videre overføres paa vort Kutterfiskeri. Her paa Færøerne er det Rederierne, der leverer Udrustningen i Modsætning til Ulandets Skibshandlere, saa man fristes til at tro, at Systemet kommer til at virke paa den Maade, at Rederierne betaler sin Andel med Indkøbspris, mens Fiskerne betaler den af Rederierne fastsatte Udsalgspris, hvilket kan være meget forskellig, alt efter Humaniteten. Et andet Forhold, der ogsaa gør sig gældende, er den Købmandshandel,

Rederne driver ved Siden af. I Tilfælde af, at en Kutter giver Underskud, kan det udlignes ved Handelen, forudsat at den giver Overskud. Et lignende Forhold gør sig ikke gældende for Fiskerne.

Ser vi saa lidt paa, hvordan Besætningen lønnes ombord i f. Eks. Eshjergkuttere, saa bliver Forholdet ikke det samme, selv om Mandskabet deltager i lige stor Udstrækning i Udrustningen. Siger vi, at Mandskabet ombord i de færøske Kuttere vil blive lønnet med ca. 50% af det tilbageblevne Udbytte, betyder det ca. 1 3/4—2 1/4% til hver, mens danske Fiskere lønnes fra ca. 5—12%, ofte 14, saa der kan ikke gøres Sammenligninger med Ulandets Fiskeridrift, der benyttes færre Mand pr. Enhed, end her paa Færøerne. Saa man ser med det samme, at den Vej er ikke farbar hos os.

Nu er det langt de fleste Fiskere, der ikke bevidst tænker paa nogen Socialisering af Fiskeriet, men forlanger i første Instans Priskontrol af det Offentlige, og derved er vi inde paa Nationaliseringsprincippet i Tilfælde af, at dette Krav udbygges. Men heller ikke her kan man tænke, at Rederne vil give efter. Man forstaar saaledes, hvad Striden i Fremtiden kommer til at dreje sig om, hvis man skal til at forlade det Princip, hvorpaa de hidtidige Overenskomster har hvilet.

Det er klogt af Fiskerne at kræve Priskontrol, enten af det Offentlige, eller en dertil særlig nedsat Komité, der udruster Skibene udenom Rederierne eller Ejerne. Hvordan denne Komité sammensættes, er et Spørgsmaal for sig selv, men det maa være af Repræsentanter fra F. F., F. R. og F. S. & N., eventuelt ogsaa af Lagtinget; andet Forhandlingsgrundlag gives ikke udenom den for indeveerende Aar gældende Overenskomst.

Streymur.

De engelske Toldbestemmelser træder i Kraft.

Fra 1. Marts skal toldpligtige Varer til England ledsages af to underskrevne Fakturaer. — Generalkonsulatets Vejledning for de danske Eksportører.

Udenrigsministeriet meddeler:

Generalkonsulatet i London har telegrafisk indberettet følgende:

Fra 1. Marts bør toldpligtige Varer ved Indførsel til England ledsages af Faktura i to underskrevne Eksempelarer med Oplysninger om Fragt og Forsikring i Overensstemmelse med hidtil gældende Regler. Der er ikke fastsat nogen bestemt Formular, men Fakturaen bør udtrykkelig angive, om der foreligger Salg eller Konsumtion. I Tilfælde af Salg vil Fakturabelbet normalt blive lagt til Grund for Toldansættelsen, forudsat at dette repræsenterer den sidste Pris, hvortil Varer er solgt for Indførselen. I Tilfælde af Konsumtion kan Modtageren klære sig mod Deponering af en Garantium, og Tolden beregnes af Modtagerens Salgspris — forudsat denne er rimelig — efter Fradrag af Kommission og andre Udgifter efter Håndbrugsen.

5-aarigt Barn ædt af Ulve.

Frygtelig Tragedie i det sydlige Finland.

Helsingfors.

Det sydlige Finland har i de sidste Uger været hjemsoget af store Flokke sultne Ulve. Forleden har de været Aarsagen til en opværende Tragedie, idet en 5-6-aarig Pige er blevet sonderrevet og fuldstændig opædt af dem. Pige-barnet havde været paa Besøg i en Gaard, men vendte ikke hjem om Aftenen, som Aftenen var. En Dag fik man Forklaring paa den lille Piges Forsvinden, idet man paa Landevejen fandt Kod- og Benstykker og nogle blodige Stykker af hendes Tøj. Der er saaledes næppe Tvivl om, at Barnet er blevet ædt af de glubske Ulve.

Koncertin i Sjonleikarhúsinum.

»Havnar sang- og musikkfelag« hevði næststeinasta leygarkvöld boðið til koncert i Sjonleikarhúsinum. Hóast programmið var meiri rúgvismikill enn fjólbroytt, so var tað ein góð koncert, sum tí eisini fagnaði áhoyrarar.

Væl vóru fleiri av songunum sunginir fjóldar ferðir fyrr, men tá teir eru so háttaðir, at einki musikk-oyna leiðist av teimum, vóru teir væl móttikinir av áhoyrarunum, ið funnu hugnað enn einaferð at dvølja saman við kendum tónaløgum, borin fram av einum lítlum sangkóri, við miklari megi og klárum tónafalli. Tað er eins og »Ung Magnus« verður betur fyrri hvørja ferð, ið A. Mikkelsen trínur fram á pallin og syngur einróddarsangin.

So kemur hann, »Ólavur Haraldson«, sterki og prúði, eitt skalda- og tónaverk, ið ætla var Foroyingum til sóma og Ólavi kongi til heiðurs minnis- (merkis!) Ólavsokuna 1930. Tá tað neyvan kann vera beint at nevna bert tónalagið — sum sjálvandi er virðismikill ogn Foroyinga — so er tað tó vert at undirstrika skaldarinnar (Edw. Mitens) heppni, skaldsliga, søguliga og málsliga, at skilja seg frá hesum orða- og rímleiki, avmyndandi Ólav Haraldson, sterka og prúða.

Tónaverkið var skiftandi, sum tær ymisku hendingar vóru skiftandi, eins og Ólavur Haraldson sjálvur var tað til deyðadags síns á Stiklastoðum. Borið fram við miklum reytsleika og hugfangandi lindaljóði sum klokku-spæl, kom hetta megnarverk til sín fulla rætt. »Ólavur Haraldson« verður tí ein og tjóðarinnar, hóast hetta verk ikki slapp fram í 1930 — sum tilætlað var — vegna skról og yvirgang. Hesir áttu at greitt skyldu sína við at siti sum friðarligir áhoyrarar hetta kvöldið, ið »Ólavur Haraldson«

var borin fram í Sjonleikarhúsinum. Edw. Mitens sveigjaði talstavin, meðan J. Waagstein, tónaskaldið, sat millum áhoyrarar, (hóast sjúkur, var hann kortini leitaður niðan).

»Finlandia«, ein tónamynd frá landinum við teim túsund vónum, er eitt meistaraverk, sum neyvan kundi verið latið uppá betur hendur enn Mariu Waagstein, ein frálíka ferm klaver-solistinna, ið øll mega ynskja má vera leingi verandi her hjá okkum. Spæl hennar var frálíkt. Gott at vita sær at hava meira í vænti frá teirri síðuni.

4-handa klaver-spæl er kanska ikki heilt forkunnugt longur, men tær ungur kvinnur leikandi 4-handa klaver, tað er hendingi. Hugtakandi og dragandi var spæl teirra, Mariu Waagstein og Brynhild Dahl, á 4-handa klaver.

Tveir tvíróddarsangir eftir Mendelssohn, ið vóru sunginir av A. Mikkelsen og Edw. Mitens til klaverfylgjuspæl, vóru ljómandi.

Koncertin var heldur ikki sor fyrri einróddarsongi. Leif Waagstein sang Schuberts »Morgen-gruss« væl og kynstriga — og gjordi fólk bylsin við sínari reinu baryton-ródd. Edw. Mitens sang Schumanns »Wander-lie« við reytsari ródd.

Fiólin kom ikki fram fyrr enn at endanum. Chr. Dahl-Restorff er forur fyrri at fáa fióla at tala, so mikið er vist. Tað prýgvaði hansara spæl í Reissigers »Til Seters«.

Koncertin endaði við »Spansk-Dans-Bolero«, Mariu Waagstein og Brynhild Dahl við klaverið.

Væl er Havnin bert ein lítill býur, men hon er ein sangbýur og musikkbýur, tað er ivaleyst; men kortini vildi hon eisini verið ein friðabýur — um hon fekk frið.

Maurentius.

Kærlighed i Spanien

Et Frierbrev med Trusel paa Livet

Hans Kærlighed var ægte Uden Natalie var Livet ikke værd at leve. Skulde han ikke kunne fri hende? Var han ikke god nok til hende? Tjente han maaske ikke nok til at de to kunde leve af det? — Der Der maatte for enhver Pris skaffes Klarhed. Og saa satte Ismael del Rio Vazquez sig hen og skrev et Brev hen til Natalia Gracia Castineira: Hun maatte blive hans! »Du ved at min Vilje er utænkelig, og at jeg ikke viger tilbage for nogen Hindring.« Og i Stedet for en kærlig Hilsen fik hun en Trusel om at miste Livet, hvis hun ikke fjøede ham.

Og ved denne uforsigtige Udrykksmaade bragte hans Kærlighed ham for Rettens Skranke. Anklageren forlangte ham dømt til fem Maanedes Fængsel og 3500 Pesetas i Erstatning til Natalia for den Skræk hun havde udstaaet. Anklageskriftet blev læst op, og Publikum hørte paa een Gang forfærdet og rørt Historien om Ismaels grenseløse Kærlighed til Natalia, der nu